

dagens kammarkansli i god tid innan stämman. Riksdagsledamöters önskan att närvara på stämman skall anmälas till företagets styrelse senast två veckor i förväg. Detta gäller samtliga företag i vilka staten äger minst 50 procent av aktierna och som har mer än 50 anställda.

Vattenfall är ett av de företag med statligt ägande som valt att ha en öppen bolagsstämma. Det har setts som ett lämpligt tillfälle att beskriva företagets verksamhet och mål för en bredare målgrupp.

FOKUS PÅ KÄRNVERKSAMHET

Generellt sett har det funnits två problem inom den statliga företagssfären, ineffektiv kapitalbalans och expansion utanför kärnverksamheten. Under de senaste åren har Regeringskansliet i samråd med företagen med statligt ägande vidtagit flera åtgärder för att öka fokus på kärnverksamheten och optimera kapitalstrukturen.

Vissa företag med statligt ägande tenderar fortfarande att vara överkapitaliserade i förhållande till en optimal kapitalstruktur, det vill säga de har för mycket eget kapital i relation till lånat kapital. Att optimera kapitalstrukturen innebär att ägaren, i nära samråd med företaget, söker nå en fördelning mellan eget kapital och lånat kapital som minimerar kostnaden för det totala kapitalet utan att riskera företagets finansiella ställning. Genom att minska den totala kapitalkostnaden ökar företagets möjligheter att öka avkastningen och använda kapitalet mer effektivt. Därmed ökar också värdet på företaget.

En anledning till att statligt ägda företag tenderar att vara överkapitaliserade är en osäkerhet om ägaren, det vill säga staten, är beredd att skjuta till nytt kapital om det uppstår ett investeringsbehov. Detta försvårar möjligheten för företagen att öka utdelningen till ägaren eftersom företaget vill försäkra sig om att

ha en buffert för eventuella framtida investeringar.

Det egna kapitalet är dyrare än det lånade kapitalet bland annat då andra kreditgivare prioriteras framför aktieägaren vid en eventuell obeståndssituation. För att kompensera den större risken som detta innebär kräver aktieägare generellt en högre riskpremie som av externa bedömare bedöms ligga inom intervallet 3,5–5,0 procentenheter baserat på ett genomsnitt. Utöver detta tillkommer, i företagets perspektiv, att vinsten är skattepliktig medan räntan på lånat kapital är avdragsgill. Vid en bedömning av företagets kapitalstruktur måste företagets långsiktiga strategi och finansiella ställning vägas in.

Det andra problemet har varit att flera av företagen med statligt ägande tidigare har expanderat inom verksamheter som låg utanför företagets kärnverksamhet. Generellt sett ökar detta risken i företaget eftersom det på så sätt börjat konkurrera inom områden där företaget har ringa eller ingen erfarenhet. Ledningen förlorar fokus på kärnverksamheten och ägaren löper risken att företagets mål inte uppfylls eller åsidosätts. Flera företag med statligt ägande har under de senaste åren tydligt fokuserat på kärnverksamheten. Till exempel har Telia koncentrerat verksamheten till Norden och Östersjöområdet genom att avyttra Tess och Eircom. Dessutom har innehavet i Eniro avyttrats.

Vattenfall har avyttrat sin verksamhet utanför Europa och Posten AB har avyttrat Postgirot Bank och Postfastigheter.

EFFEKTIVA STYRELSER

Såväl styrelse som revisorer utses av företagets ägare.

Regeringens mål är att styrelserna skall innehålla hög kompetens anpassad till respektive företags verksamhet, situation och framtida utmaningar. Det är därför viktigt att styrelsens sammansättning ändras i

takt med att företaget utvecklas och omvärlden förändras. Varje nominering skall således utgå från kompetensbehovet i respektive företags styrelse. Under perioden 1999 till 2001 har 194 nya styrelseledamöter utsetts av Regeringen.

Nomineringsprocessen

Nomineringen och tillsättningen av nya ledamöter föregås av en löpande dialog mellan ansvarigt departement, styrelseordförande, andra ledamöter, företagsledning och eventuellt andra delägare.

I den här processen kan det många gånger vara till stöd för ägaren eller ägarna om styrelsen utvärderat sig själv och inventerat eventuella förändringsbehov avseende sammansättningen och framtida kompetensbehov.

Regeringens ambition är att styrelseförändringar skall utlysas i god tid före stämman. För att komma ifråga för en styrelseplats fordras en hög allmän kompetens inom antingen löpande affärsverksamhet, affärsutveckling, branschkunskap, finansiella frågor eller andra relevanta områden. Styrelsen bör ha en sammansättning som ger den kapacitet att göra självständiga bedömningar av företagets verksamhet.

Styrelsens ordförande

Styrelsens ordförande har en särställning i företagets styrelse. Därför bör särskilt höga krav ställas på styrelsens ordförande när det gäller kompetens och förmåga att leda styrelsearbetet.

Det är styrelsens ordförande som skall tillförsäkra att styrelsearbetet håller en hög kvalitet och sker med viss enhetlighet.

Balans kvinnor och män

Sammansättningen av styrelserna skall också ske så att en balans uppnås avseende kompetens, bakgrund, ålder och kön. Målet för de statligt ägda onoterade företagen är en jämn könsfördelning och ett delmål är

att andelen kvinnor skall vara minst 40 procent 2003. År 2001 uppgick andelen kvinnor till 37 (30) procent.

Ansvarsfördelning och utvärdering

Enligt aktiebolagslagen är ansvaret mellan verkställande direktören (VD) och styrelsen fördelat så att VD skall sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar.

Det är värdefullt om styrelsen, som kollektiv och respektive individ, utvärderas. Den samlade utvärderingen, som vanligen görs årligen, kan tjäna som underlag för utveckling av styrelsernas arbetsätt och också som underlag för ägaren.

Styrelsens storlek

För att uppnå effektiva styrelser bör dessa inte vara för stora. År 2001 bestod styrelserna i företag med statligt ägande i snitt av 7,3 (7,6 2000 och 7,8 1999) ledamöter inklusive suppleanter. Styrelsernas storlek varierar från som minst 3 till som mest 11 ledamöter. Regeringens avsikt är att endast ha ordinarie ledamöter i styrelserna, om inte särskilda skäl kräver annat, eftersom varje ledamot bör ha samma ansvar, drivkraft och engagemang i företagets utveckling.

Nomineringskommittéer

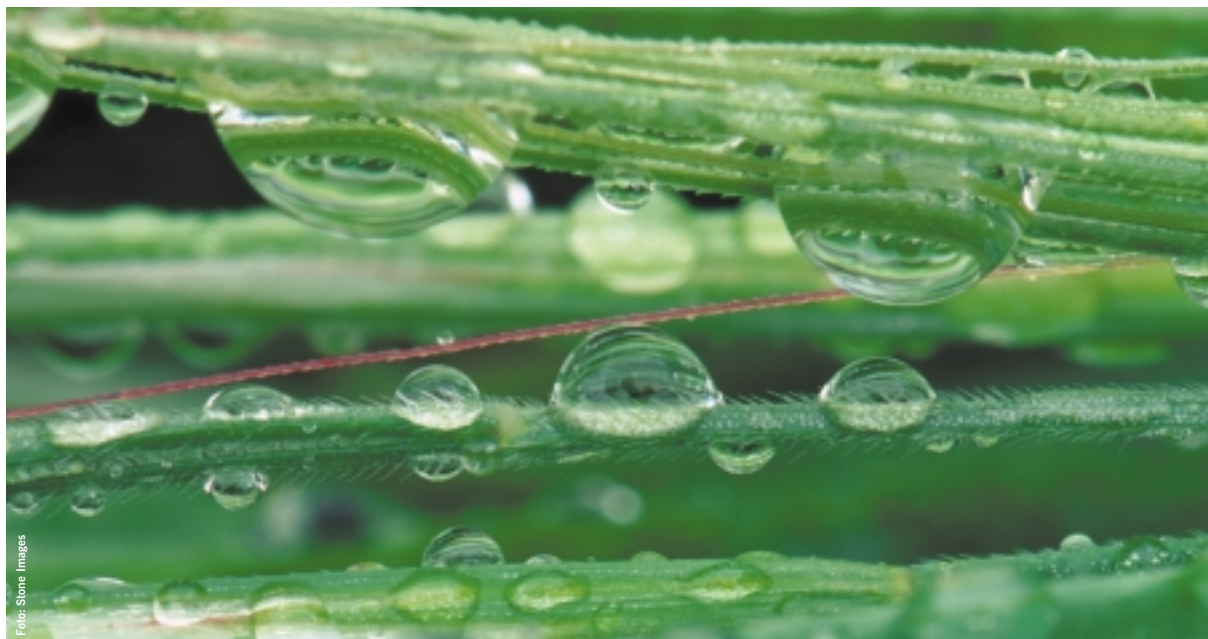
Styrelsenomineringar i börsnoterade företag där staten är delägare skall ske i samråd med övriga huvudägare, företrädesvis genom en nomineringskommitté. De förslag som därvid framkommit bör publiceras i god tid före bolagsstämman och kommitténs ledamöter skall vara närvarande på stämman för att kunna motivera valet av de föreslagna personerna. I de noterade företag där staten har en stor ägarandel bör minst en ledamot av nomineringskommittén representera staten.

Nomineringskommittén bör bestå av tre till fem ledamöter och majoriteten skall representera huvudägarna. Det är lämpligt att nomineringskommittén även föreslår styrelsearvodena.

Revisorernas roll

Revisorernas roll i företagen är bland annat att granska styrelsens förvaltning av företaget på ett opartiskt och självständigt sätt. Detta är av central betydelse varför regeringskansliet kontinuerligt utvärderar de vid bolagsstämman valda revisorerna och deras medverkan i statligt ägda företag.

Det är lämpligt att revisorerna träffar styrelsen och ägarna åtminstone en gång per år för att diskutera redovisningen, förvaltningen och riskhanteringen i företagen. Revisorerna kan med sin insyn i företagets förvaltning även vara ett stöd för styrelsen i utvärderingen av hur, de av regeringen utgivna, riktlinjerna avseende extern ekonomisk rapportering, incitamentsprogram samt anställningsvillkor efterlevs.

Viktiga policyfrågor

Sverige skall gå i spetsen för omställningen till en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling. I denna omställning har alla företag ett stort ansvar inte minst företag med statligt ägande.

I det följande redogörs för regeringens policy i vissa frågor av principiell karaktär och hur de berör företagen med statligt ägande. Dessa policyfrågor ger uttryck för en viljeyttring hos regeringen på områden som är angelägna för hela samhället.

ETIK, MORAL OCH GLOBALT ANSVAR

Det är styrelsens och ledningens ansvar att de företag där staten har ägarintressen sköts på ett föredömligt sätt och väl inom gällande lagstiftning. Miljö- och etikhänsyn bör vara självklara utvärderingsparametrar för de beslut som rör förvaltningen av företag med statligt ägande.

OECD utformade redan 1976, tillsammans med 35 regeringar, gemensamma rekommendationer avseende god praxis för företag i en mängd viktiga frågor som till exempel mänskliga rättigheter, information, konkurrens och beskattning. Riktlinjerna riktas främst till multinationella företag men kan i stor utsträckning även vara till utmärkt stöd för företag som verkar nationellt. FN lanserade 1999 "The Global Compact" där näringslivet uppmanades att stödja och respektera nio principer som rör mänskliga rättigheter, arbete och miljö.¹⁾ Regeringen har i ett öppet brev uppmanat svenska företag att stödja och efterleva OECDs riktlinjer och FNs Global Compact.¹⁾

Ett resultat av att miljöfrågorna uppfattas som affärs- mässiga och strategiska, innebär att ägaren kan påverka företagets miljöarbete.

Företag med miljöpåverkan behöver ha ett seriöst miljöarbete och god miljökompetens för att undvika miljörelaterade risker och kostnader. Kostnaderna kan bestå dels i höga åtgärds- eller saneringskostnader, dels i kostnader på grund av försämrat anseende hos leverantörer, kunder och allmänhet.

Miljöanpassning är i många fall en förutsättning för lönsamhet. Företag med statligt ägande bör därför, i likhet med näringslivet i övrigt, bidra till att de nationella miljö- målen uppfylls.

Styrelserna bör aktivt följa företagets insatser i frågor som rör ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling.

JÄMSTÄLLDHET

Regeringens mål avseende könsfördelningen i de statliga bolagsstyrelserna är en jämn könsfördelning. Ett delmål är att andelen kvinnor skall vara minst 40 procent 2003 (Rskr 1999/2000:24). För 2001 uppgick andelen kvinnliga styrelseledamöter till 37 procent, jämfört med 30 procent 2000 och 29 procent 1999. Detta kan jämföras med att cirka 5 procent av ledamöterna i de svenska börsnoterade företagen utgörs av kvinnor. Genom ett kontinuerligt och systematiskt

¹⁾ Läs mer på www.ud.se/ssc.htm.

nomineringsarbete, med målsättning att öka andelen kvinnor i statliga bolagsstyrelser, samtidigt som det aktuella kompetensbehovet i varje företag tillgodoses, kan regeringen uppnå ett av delmålen för jämställdhetspolitiken 2003.

MÅNGFALD LÖNAR SIG

Erfarenheten från företag i såväl Sverige som utomlands visar att mångfald lönar sig. En ökande internationalisering med skärpt konkurrens ställer krav på högre och bredare kompetens hos de anställda. Arbetet med mångfald innebär att dra nytta av mänskliga olikheter och skapa kraft ur det faktum att varje medarbetare har sina personliga kompetenser, egenskaper och särskiljande drag.

Mångfaldsarbetets övergripande mål är att alla medarbetares kompetens och erfarenheter skall tillvaratas i verksamheten. Exempelvis kan handlingsplaner upprättas för hur företagen skall ta tillvara det humankapital som finns hos personer som kommer från skilda kulturella, etniska och sociala miljöer. Handlingsplanerna skall användas som verktyg för att kunna rekrytera de bäst lämpade genom att bredda basen för rekrytering.

Regeringen anser att arbetet med mångfald är viktigt och utgår från att företagen med statligt ägande beaktar detta i sin verksamhet och att detta kommer till uttryck i personalpolitiken.

STATLIGA FÖRETAG I IT-SAMHÄLLET

Regeringens IT-politiska mål är att Sverige som första land skall bli ett informationshälle för alla. Regeringen anser att IT är ett redskap som underlättar möjligheterna att nå mål inom ett antal angelägna områden, bland annat tillväxt och sysselsättning, regional utveckling, mångfald och för att nå ett hållbart samhälle. Företagen med statligt ägande utgör en stor del av den inhemska företagssektorn, därmed kommer också dessa företags utveckling på IT-området vara viktig för svensk tillväxt och bidra till fler jobb och ökad produktivitet.

Många företag med statligt ägande har en väl utvecklad IT-strategi, till exempel SJ, SBAB och Luftfartsverket. Som ägare handlar det om att försäkra sig om att företagen skapar de bästa förutsättningarna för att vara konkurrenskraftiga på de marknader de verkar.

HANDLINGSPROGRAM FÖR ARKITEKTUR, FORMGIVNING OCH DESIGN

Riksdagen har beslutat om mål för statens arbete med arkitektur, formgivning och design (prop. 1997/98: 117, bet. 1997/87:KrU14, rskr. 1997/98:225). Statens engagemang i dessa frågor skall bland annat ha följande mål: Kvalitet och skönhetsaspekter skall inte underställas kortsiktiga ekonomiska överväganden, och kulturhistoriska och estetiska värden i befintliga miljöer skall tas till vara och förstärkas. Vidare skall offentligt och offentligt understött byggande, inredande och upphandlande på ett föredömligt sätt behandla kvalitetsfrågor.

KÖNSFÖRDELNING

Befattning	Kvinnor	Män	Totalt	Andel kvinnor
Ledamöter utsedda av bolagsstämman				
Ordförande	7	48	55	13 %
Vice ordförande	5	16	21	24 %
Övriga ordinarie ledamöter	134	175	318	43 %
Suppleanter	9	24	33	27 %
S:a ledamöter utsedda av bolagsstämman				
	155	266	421	37 %
Arbetsgarepresentanter				
Ordinarie	17	62	79	22 %
Suppleanter	14	51	65	22 %
VD/GD				
	8	45	53	15 %
Ledningsgrupp				
	84	252	336	25 %

Jämställdhet	ja	nej	% ja av antal företag	% ja av totalt antal anställda
Jämställdhetspolicy	43	12	78 %	100 %

I de statliga bolagsstyrelserna uppgick andelen kvinnor av de av bolagsstämman valda ledamöterna till 37 procent per den 31 december 2001. Utfallet är sämre beträffande andelen kvinnor på ledande befattningar i bolagen. Endast 25 procent i ledningsgrupperna är kvinnor och 8 kvinnor är verkställande direktör.

I princip 100 procent av de anställda i företag med statligt ägande¹⁾ omfattas av jämställdhetspolicy. De företag som angett att de inte har en jämställdhetspolicy utgörs nästan uteslutande av företag med färre än 10 anställda.

MILJÖ

	ja	nej	% ja av antal företag	% ja av totala tillgångar
Miljöpolicy	37	16	71 %	92 %
Miljöpolicy antagen av styrelsen	23	16	61 %	85 %
Ställer miljökrav på leverantörer	30	17	64 %	74 %
Miljöutbildar de anställda	30	17	64 %	60 %
Lämnar separat miljöredovisning	10	40	20 %	21 %
Har ett miljöledningssystem	28	24	54 %	71 %

En genomgång av de statligt ägda företagen¹⁾ visar att 37 företag och 92 procent av de totala tillgångarna i företag med statligt ägande omfattas av en miljöpolicy. Miljöledningssystem har införts av 28 företag med 71 procent av de totala tillgångarna.

Av de företag som inte har ett miljöledningssystem har fyra beslutat att införa ett miljöledningssystem och ett flertal företag har en verksamhet som är av en sådan karaktär eller omfattning att de har en mycket begränsad miljöpåverkan.

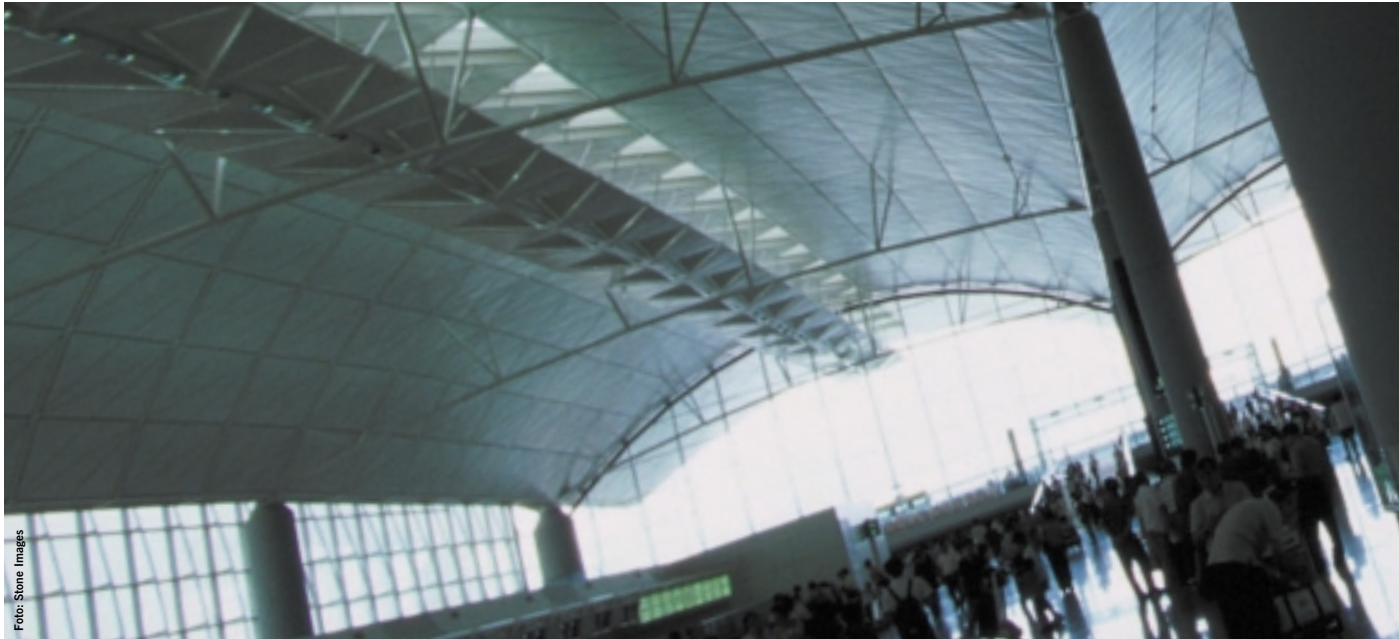
Styrelserna i de statligt ägda företagen har visat att miljöfrågor är viktiga då 85 procent av de statligt ägda företagens miljöpolicyer är beslutade av styrelsen. I 21 av företagen är miljöpolicyen reviderad efter den 1 januari 2000.

MÅNGFALD

	ja	nej	% ja av antal företag	% ja av totalt antal anställda
Aktivt mångfaldsarbete	38	16	70 %	98 %

98 procent av de anställda i företag med statligt ägande¹⁾ omfattas av ett aktivt mångfaldsarbete. De företag som angett att de inte har en plan för mångfaldsfrågorna utgörs till största delen av företag med färre än 10 anställda.

¹⁾ Utvärderingen omfattar bolag där statens ägarandel är större än 20 procent.

Riktlinjer

Regeringen kan besluta om riktlinjer när det finns anledning och behov att tydliggöra och informera om regeringens inställning i frågor som inte omfattas av lagstiftning.

I det följande redogörs för de riktlinjer som beslutats av regeringen i frågor som rör incitamentsprogram, anställningsvillkor och den externa ekonomiska rapporteringen för företag med statligt ägande.

INCITAMENTSPROGRAM

Regeringen beslutade den 25 november 1999 om riktlinjer för incitamentsprogram för anställda i statliga företag.

Ett incitamentsprogram är ett system för belöning av arbetstagarens arbetsinsats där belöningen är beroende av insatsens värdeskapande i företaget. Det ankommer på företagets styrelse att säkerställa att regeringens riktlinjer för incitamentsprogram för anställda i statliga företag följs, om ett incitamentsprogram införs.

Riktlinjerna avser företag som är helägda av staten. I företag där staten är delägare bör riktlinjerna enligt regeringsbeslutet så långt möjligt tillämpas efter en dialog med övriga aktieägare.

Det förhållandet att regeringen beslutat om riktlinjer för incitamentsprogram skall inte uppfattas som att regeringen rekommenderar att det införs sådana program i samtliga företag som helt eller till en del ägs av staten. Syftet med incitamentsprogram för anställda är att bidra till att stimulera alla i före-

taget att arbeta för de övergripande verksamhetsmål som ställts upp för företaget. Incitamentsprogram är ofta kopplade till så kallade värdebaserade styr-system.

Dessa system är instrument för att rikta uppmärksamheten mot värdeökning genom effektivare kapitalutnyttjande.

Riktlinjerna anger även att samtliga anställda skall omfattas av incitamentsprogrammet samt att företaget skall beskriva samtliga beslutade incitamentsprogram i årsredovisningen.

ANSTÄLLNINGSVILLKOR I STATLIGT ÄGDA FÖRETAG

Förhandling om verkställande direktörernas anställningsvillkor är i första hand en fråga för styrelseordförande i förening med ytterligare personer från styrelsen.

Företagets valda styrelse skall dock i sin helhet ta ställning till anställningsvillkoren för VD samt också ta ställning till om villkoren överensstämmer med de riktlinjer regeringen utfärdat i december 1996.

Styrelsen och VD skall säkerställa att dessa riktlinjer även tillämpas för övriga personer med företagsledande eller därmed jämförbara uppgifter samt att de tillämpas på motsvarande sätt i övriga koncernföretag om sådana finns.

I regeringens riktlinjer sägs bland annat att löner

och andra förmåner till företagsledare skall vara konkurrenskraftiga, men att företag som ägs av staten inte skall vara löneledande jämfört med motsvarande privatägda företag.

Vid uppsägning från företagets sida kan avgångsersättning utgå. Denna ersättning får motsvara högst 24 månadslöner inklusive uppsägningstid. Denna ersättning skall utbetalas månadsvis.

Vid ny anställning eller inkomst från annan förvärvsverksamhet skall avgångsersättningen reduceras med belopp motsvarande ny inkomst under 24-månadersperioden.

Utvärdering

En genomgång av cirka 500 anställningsavtal gjordes 1996 och en uppföljning gjordes 1997/98 för att se till att riktlinjerna följdes.

Näringsutskottet beslutade i februari 2002 att låta Riksdagens revisorer genomföra en ny utvärdering av bonus- och pensionsförmåner hos företagsledningar i statliga företag.

EXTERN EKONOMISK RAPPORTERING

Regeringen beslutade den 21 mars 2002 om riktlinjer för den externa ekonomiska rapporteringen i företag med statligt ägande.

Syftet med riktlinjerna är att förbättra genomlysningen så att företag med statligt ägande blir minst lika genomlysta som börsnoterade företag.

Regeringen anser att detta är en demokratifråga då företagen som omfattas av riktlinjerna ytterst ägs av svenska folket.

Riktlinjerna innebär bland annat att företagen skall offentliggöra kvartalsrapporter inom två månader från verksamhetsperiodens utgång.

Alla företag bör även publicera företagets finansiella information på företagets hemsida.

Den statliga företagssfären 2001

Efter en rad av år med högkonjunktur och tillväxt i ekonomin försämrades det ekonomiska läget under 2001. De statliga företagens redovisade vinst uppgick till 17,4 miljarder kronor och det samlade egna kapitalet ökade från 161,8 till 176,0 miljarder kronor. Räntabiliteten på det egna kapitalet sjönk från 13 procent år 2000 till 10 procent.

2001 var ett besvärligt år i svensk ekonomi. Efterfrågan vek på de flesta marknader och börserna föll. Centralbankerna sänkte styrräntorna för att motverka en kraftig och utdragen lågkonjunktur. Konjunkturen påverkade även företagens resultat. Resultatet för 2001 för de svenska börsbolagen föll med 27 procent, exklusive Ericsson, ABB, Telia och Skanska vars resultat påverkades avsevärt av engångskostnader och reavinster. Inkluderas dessa bolag sjönk resultatet 2001 med 80 procent.

Många företag har gått i konkurs, storföretag har varslat tusentals personer, industriproduktionen i landet har fallit och hushållen blev betydligt försiktigare i sina förväntningar och placeringar. Det som trots allt talar för en relativt kortvarig nedgång i ekonomin är det förhållandevis låga ränteläget i kombination med fortsatt expansiv finanspolitik.

Vändningen i ekonomin väntas komma först i den amerikanska ekonomin. Det finns i dagsläget (mars 2002) tecken på att den amerikanska ekonomin nu vänder, men först under andra halvåret väntas detta avspeglas i konjunkturen. Det betyder i sin tur att tillväxten för 2002 sannolikt blir fortsatt låg, följt av ett betydligt starkare 2003.

FÖRSÄMRAT RESULTAT ÄVEN FÖR FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE

Årets resultat för företag med statligt ägande föll med 15 procent från 20,5 till 17,4 miljarder kronor. Omsättningen ökade, främst till följd av Vattenfalls förvärv i Tyskland, med 19 procent från 246,7 till 294,2 miljarder kronor. Kassaflödet från den löpande verksamheten försämrades kraftigt från 47,4 till 31,3 miljarder kronor. Företagens sammanlagda egna kapital ökade från 161,8 till 176,0 miljarder kronor. Investeringsviljan var fortsatt god och bruttoinvesteringarna uppgick till 129,0 (89,7) miljarder kronor.

Företag med marknadsmässiga krav ökade omsättningen från 160,5 till 204,5 miljarder kronor. Årets resultat före skatt uppgick till 22,2 miljarder kronor, vilket är en minskning med cirka 830 Mkr.

Företag med särskilda samhällsintressen har under året uppfyllt de flesta av målen. Omsättningen ökade till 89,7 (86,3) miljarder kronor. Resultatet före skatt försämrades dock jämfört med föregående år och uppgick till 3,8 (6,5) miljarder kronor.

Till följd av företagets försämrade resultat samt förra årets utdelning av Vasallen minskade även utdelningarna till staten från 12,1 till 9,1 miljarder kronor. Se vidare sid 35.

FÖRETAG I SKILDA BRANSCHER MED OLIKA MÅLKRAV

Företagen i denna verksamhetsberättelse är uppdelade i två grupper. Den ena omfattar företag som verkar under marknadsmässiga villkor och krav, den andra omfattar företag som har särskilda samhällsintressen att infria samtidigt som verksamheten skall bedrivas så effektivt som möjligt.

Gränsdragningen mellan grupperna är inte alltid självklar. Ambitionen i verksamhetsberättelsen är dock att göra redovisningen av statens företagsengagemang och de enskilda företagen så tydlig som möjligt. Med uppdelningen blir bilden av såväl hela bolagssfären som de enskilda företagens resultat och måluppfyllelse tydligare och därmed mer rättvisande.

Resultatet skiljer sig i vissa delar från det som redovisades i den senaste kvartalsrapporten. Det beror på att de konsoliderade resultat- och balansräkningarna som upprättats innehåller kompletterande uppgifter som inte fanns tillgängliga när bokslutskommunikén publicerades. Konsolideringen, som är en form av summering, är gjord utan att det finns ett egentligt moderbolag. Principerna för redovisningen och uppdelningen av företagen redovisas i kapitlet redovisningsprinciper på sid 38.

FÖRETAG MED STATLIGT ÄGANDE, 2001

RESULTATRÄKNING, Mkr	Alla företag		Företag med marknadsmässiga krav		Företag med särskilda samhällsintressen	
	2001	2000	2001	2000	2001	2000
Nettoomsättning	294 165	246 749	204 465	160 459	89 700	86 290
Kostnader	-274 002	-215 933	-189 114	-135 665	-84 889	-80 267
Jämförelsestörande poster	4 744	219	4 961	-287	-217	505
Resultat från andelar i intresseföretag	7 685	1 197	7 545	1 190	140	7
Rörelseresultat	32 592	32 232	27 857	25 697	4 734	6 535
Finansiella intäkter	6 611	6 170	5 157	4 650	1 454	1 519
Finansiella kostnader	-13 123	-8 819	-10 774	-7 281	-2 349	-1 537
Resultat före skatt	26 080	29 583	22 240	23 066	3 839	6 517
Skatt	-6 961	-5 366	-7 129	-4 734	168	-632
Minoritet	-1 713	-3 754	-1 856	-3 755	144	1
Årets resultat	17 406	20 463	13 255	14 577	4 151	5 886

BALANSRÄKNING, Mkr	2001	2000	2001	2000	2001	2000
Tillgångar						
Ej räntebärande anläggningstillgångar	429 624	297 769	378 623	250 696	51 002	47 073
Räntebärande anläggningstillgångar	311 743	294 019	285 215	269 310	26 528	24 709
Ej räntebärande omsättningstillgångar	82 208	73 186	65 663	53 979	16 545	19 207
Räntebärande omsättningstillgångar	139 333	194 605	125 648	181 377	13 685	13 229
Totala tillgångar	962 908	859 579	855 149	755 362	107 760	104 218
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital	176 016	161 765	146 015	131 719	30 002	30 046
Minoritet	38 869	23 681	38 386	23 150	483	531
Räntebärande avsättningar	9 271	13 117	4 902	8 561	4 369	4 557
Ej räntebärande avsättningar	115 754	34 478	113 988	32 423	1 766	2 055
Räntebärande långfristiga skulder	368 248	397 850	319 355	353 003	48 892	44 847
Ej räntebärande långfristiga skulder	25 671	26 090	22 890	22 273	2 780	3 817
Räntebärande kortfristiga skulder	150 080	138 689	145 734	135 036	4 346	3 653
Ej räntebärande kortfristiga skulder	78 999	63 909	63 879	49 197	15 122	14 712
Totala skulder och eget kapital	962 908	859 579	855 149	755 362	107 760	104 218

KASSAFLÖDE, Mkr	2001	2000	2001	2000	2001	2000
Kassaflöde från löpande verksamhet	31 251	47 401	21 810	40 178	9 441	7 223
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-70 660	-83 633	-61 805	-77 789	-8 856	-5 844
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	37 723	36 725	38 926	38 516	-1 203	-1 791

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR, Mkr	2001	2000	2001	2000	2001	2000
Bruttoinvesteringar	128 980	89 726	121 975	82 306	7 005	7 420
Av- och nedskrivningar	34 128	21 240	30 655	18 176	3 473	3 063
Omsättning som avser anslag från staten	22 685	21 620	257	400	22 429	21 220
Räntabilitet på eget kapital, % (genomsnitt)	10,3	12,9	9,5	11,3	13,8	20,2
Soliditet, %	22,0	20,4	21,3	19,1	28,3	29,3

Företag med marknadsmässiga krav

Företag med marknadsmässiga krav omfattar 29 företag som indelats i åtta branscher. Företagen verkar på en marknad med full konkurrens och/eller staten ställer krav på marknadsmässig avkastning.

BASINDUSTRI

Företagen inom denna bransch försämrade med oförändrad omsättning resultatet före skatt med 34 procent till 1 185 (1 809) Mkr. Röntabiliteten på eget kapital sjönk från 9,4 procent till 6,1 procent.

AssiDomäns koncernstruktur har under 2001 kraftigt förändrats genom försäljning och utdelning av rörelser. AssiDomäns resultat medräknas i denna verksamhetsberättelse till 35,3 procent (statens ägarandel) men ingår till 100 procent i balansräkningen genom att AssiDomän konsolideras i Sveaskog från och med 28 december 2001.

Resultatet före skatt förbättrades från 3 090 till 3 122 Mkr. Efterfrågan inom AssiDomäns produktområden var stabil, dock med viss försvagning för sågade trävaror. För såväl rundvirke som sågade trävaror har priserna pressats till följd av att massapriserna, som är den ledande indikatorn för skogsbranschen, sjönk från 700 USD/ton till 470 USD/ton. Sågverksindustrin är i en fas av svag lönsamhet och strukturförändringar som förväntas fortsätta under 2002. Marknaden för förpackningskartong har varit god. Den framtida konjunkturutvecklingen är svårbedömd, men de flesta bedömare anser att den globala konjunkturedgången har nått botten och att efterfrågeläget kommer att förbättras under slutet av 2002.

LKABs resultat före skatt minskade från 591 Mkr till 62 Mkr. Resultatförsämringen kan främst förklaras av lägre leveransvolymen men också till följd av högre kostnader i produktionen och ökade pensionskostnader. Efter att gruvbranschen varit stabil i flera år märktes ett trendbrott 2001 då gruvbolag fusionerades till ett värde av 420 miljarder kronor. Strukturuomvandlingen beror till stor del på den överetablering som varit och som lett till fallande priser. Metallpriserna förväntas stabiliseras i takt med att strukturuomvandlingen pågår.

Trots att världens råstålsproduktion uppnådde den näst högsta nivån någonsin, 845 Mt, enligt preliminär statistik från International Iron and Steel Institute (IISI), blev 2001 en besvikelse för stålindustrin i västvärlden. På grund av minskad aktivitet i de flesta stålkonsumerande branscher fick stålindustrin i motsats till sina tidigare förväntningar vidkännas minskad orderingång. Stållpriserna föll till sin lägsta nivå på 20 år. För att stimulera en prisuppgång införde många stålföretag produktionsbegränsningar i slutet av året.

Världens järnmalsproduktion uppnådde 2001 i stort sett samma nivå som föregående år. De största producentländerna, Brasilien och Australien, ökade sin produktion, delvis på grund av den fortsatt kraftiga uppgången av Kinas järnmalsimport som ökade med 30 procent. Den måttliga nedgången av råstålsproduktion drabbade främst stålföretagen i Nordamerika och Europa, vilket negativt påverkade produktionen av järnmalm i länder som Kanada och Sverige.

En vändning av stålkonjunkturen i slutet av 2002 anses möjlig men tidpunkten är svårbedömd.

I Basindustri ingår: AssiDomän AB, LKAB, Sveaskog AB och Svenska Skogsplantor AB.

INDUSTRIVAROR OCH -TJÄNSTER

Företagen inom denna bransch förbättrade resultatet före skatt med 156 Mkr till 20 (-136) Mkr. Röntabiliteten på eget kapital uppgick till 3,4 (neg) procent.

Lernia vände ett negativt resultat före skatt om 160 Mkr till ett positivt resultat om 12 Mkr. En starkt bidragande orsak till det förbättrade resultatet är att vidtagna åtgärder för att uppnå ökad flexibilitet och effektivitet i verksamheten har gett resultat. Under året har arbetsmarknadsutbildningens andel av bolagets totala intäkter fortsatt att minska vilket ligger i linje med bolagets strategi. Uthyringsverksamheten uppvisar fortsatt mycket stark utveckling.

Lernia är den största aktören på den svenska utbildningsmarknaden och det femte största företaget inom bemanningsbranschen.

I framtiden bedöms individer få större möjligheter att påverka sin kompetensutveckling, bland annat genom så kallade kompetenskonton. Marknaden för utlyrd personal förväntas fortsätta växa om än i lägre takt än de senaste åren.

Imegos uppgift är att i samverkan med företag, högskolor och industriforskningsinstitut bedriva forskning samt utveckling av nya produkter och processer inom mikroelektronik och angränsande områden.

Imego har organiserat verksamheten kring problemställningarna Optiska/IR system, Mikromekanik, Material- och ytegenskaper, systemdesign, ASIC konstruktion, elektromagnetiska sensorer, byggsätt samt produktdesign. Imegos modell med egen forskning som en del av verksamheten möjliggör ett nära samarbete med universiteten.

I Industrivaror och -tjänster ingår: Imego AB, Lernia AB, Svenska Lagerhusaktiebolaget och Swedesurvey AB.

FÖRETAG MED MARKNADSMÄSSIGA KRAV

RESULTATRÄKNING, Mkr	Basindustri		Industrivaror och -tjänster	
	2001	2000	2001	2000
Nettoomsättning	5 499	5 538	2 061	2 056
Kostnader	-5 339	-4 927	-2 061	-2 215
Jämförelsestörande poster	-33	0	16	18
Resultat från andelar i intresseföretag	1 102	1 095	1	0
Rörelseresultat	1 229	1 706	17	-141
Finansiella intäkter	91	201	9	9
Finansiella kostnader	-135	-98	-6	-4
Resultat före skatt	1 185	1 809	20	-136
Skatt	15	-296	-3	-8
Minoritet	-7	-9	-1	-1
Årets resultat	1 193	1 504	16	-145

BALANSRÄKNING, Mkr	2001		2000	
	2001	2000	2001	2000
Tillgångar				
Ej räntebärande anläggningstillgångar	29 959	8 460	304	329
Räntebärande anläggningstillgångar	42	8 896	7	8
Ej räntebärande omsättningstillgångar	4 521	2 127	427	433
Räntebärande omsättningstillgångar	9 067	2 926	230	263
Totala tillgångar	43 589	22 409	968	1 033
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital	20 736	18 397	483	467
Minoritet	46	41	6	5
Räntebärande avsättningar	1 684	1 027	3	3
Ej räntebärande avsättningar	3 804	1 603	44	116
Räntebärande långfristiga skulder	625	133	75	77
Ej räntebärande långfristiga skulder	41	64	2	2
Räntebärande kortfristiga skulder	13 146	25	3	3
Ej räntebärande kortfristiga skulder	3 507	1 119	352	360
Totala skulder och eget kapital	43 589	22 409	968	1 033

KASSAFLÖDE, Mkr	2001		2000	
	2001	2000	2001	2000
Kassaflöde från löpande verksamhet	1 054	1 320	-17	73
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-18 970	-1 035	-46	-136
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	24 196	-389	-1	117

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR, Mkr	2001		2000	
	2001	2000	2001	2000
Bruttoinvesteringar	25 970	1 054	80	153
Av- och nedskrivningar	995	942	68	86
Omsättning som avser anslag från staten	0	1	20	15
Re (genomsnitt), %	6,1	9,4	3,4	neg
Rt (genomsnitt), %	4,0	9,5	2,6	neg
Rsys (genomsnitt), %	4,7	11,0	4,6	neg
Rop (genomsnitt), %	0,7	7,8	5,2	neg
Nettoskudsättning (+ nettoskuld) / (- nettotillgång)	6 346	-10 637	-156	-188
Sysselsatt kapital	36 237	19 623	570	555
Operativt kapital	27 128	7 801	333	284
Soliditet, %	47,7	70,7	50,5	45,7